

مکان‌یابی تخلیه جزئی با استفاده از مدل مشروح ترانسفورماتورها به کمک شبکه عصبی FAM و بیزین

حامد نفیسی^۱، دانشجوی دکتری، مهرداد عابدی^۱، استاد ، گنورگ قره‌پتیان^۱، استاد

۱- دانشکده مهندسی برق- دانشگاه صنعتی امیرکبیر- تهران- ایران
grptian@aut.ac.ir, abedi@aut.ac.ir, nafisi@aut.ac.ir-

چکیده: تخلیه جزئی مهم‌ترین عامل تخریب عایق در ترانسفورماتور قدرت که یکی از مهم‌ترین اجزای سیستم‌های قدرت می‌باشد، شناخته می‌شود. بنابراین روش‌های با سرعت و دقیقت بالا در مکان‌یابی منشأ تخلیه جزئی دارای اهمیت خاصی برای نگهداری و تعمیر ترانسفورماتورها می‌باشد. در این مقاله دو روش نوین مبتنی بر شبکه‌های عصبی برای تشخیص مکان تخلیه جزئی در در سیم‌پیج ترانسفورماتورها ارائه شده است. جهت شبیه‌سازی ترانسفورماتور از مدل مشروح و شبیه‌سازی پدیده تخلیه جزئی در عایق بین حلقه‌ها از مدل سه خازنی بهره گرفته شده و این پدیده در مکان‌های مختلف سیم‌پیج ترانسفورماتور به کمک نرم افزار EMPT شبیه‌سازی شده است. سپس آزمون ضربه به ترمینال ترانسفورماتور اعمال گردیده و سپس جریان ایجاد شده در نقطه نول اندازه‌گیری شده و جهت آموزش و آزمون شبکه‌های عصبی از آن‌ها استفاده شده است. جهت نزدیک‌تر کردن شرایط شبیه‌سازی به شرایط واقعی به دلیل وجود نویز در شرایط عملی، نویزهای مختلفی بر روی شکل موج‌های شبیه‌سازی شده اضافه شده است. سپس عملکرد شبکه‌های عصبی مورد استفاده در این مقاله شامل Bayesian و Fuzzy ATRmap بازیگر تخلیه جزئی با وجود نویز با یکدیگر مقایسه شده است.

واژه‌های کلیدی: تخلیه جزئی، ترانسفورماتور، شبکه بیزین، شبکه عصبی FAM، مدل مشروح

تاریخ ارسال مقاله : ۱۳۹۱/۰۴/۰۳

تاریخ پذیرش مقاله : ۱۳۹۱/۰۷/۱۰

نام نویسنده‌ی مسئول : حامد نفیسی

نشانی نویسنده‌ی مسئول : دانشکده مهندسی برق- دانشگاه صنعتی امیرکبیر ۴۲۴ خیابان حافظ، تهران، ایران. صندوق پستی ۱۵۸۷۵-۴۴۱۳. +۹۸ (۰) ۶۴۵۴۳۳۷۰

۱ مقدمه

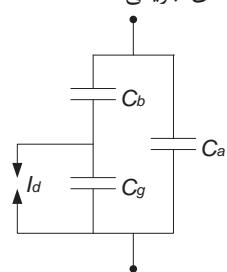
کمتر نیز میسر می‌باشد. همچنین می‌توان در محدوده فرکانسی سیار متفاوتی این سیگنال‌ها را آشکار کرد که محدوده آن تا فرکانس‌های UHF گسترده است [۵]. برای استفاده از این روش، راههای زیادی استفاده شده و یا در حال مطالعه می‌باشد. روش tip-up [۶ و ۷] و روش تحلیل تلفات دی‌الکتریک [۸] از جمله این روش‌ها جهت تشخیص PD می‌باشند.

مکان‌یابی پالس‌های تخلیه جزئی که یک مرحله بعد از آشکارسازی و اندازه‌گیری این پالس‌ها، در مرحله آنالیز مطرح می‌شود، اهمیتی ویژه در حفاظت، عیب‌یابی، تعمیر و نگهداری دارد. منظور از مکان‌یابی، تعیین محل تقریبی منبع پالس‌های تخلیه جزئی است که توسط سنسورها، اندازه‌گیری می‌شوند. تعیین محل تقریبی، خصوصاً در تعمیر و نگهداری بسیار کارساز می‌باشد. مکان‌یابی تخلیه جزئی به روش‌های مختلفی بر اساس توابع تبدیل جزء به جزء سیم‌پیچ [۹]، صفر و قطب‌های طیف فرکانسی سیگنال‌ها [۱۰]، تبدیل موجک [۱۱] و شبکه‌های عصبی [۱ و ۲] صورت گرفته است. این مقاله روشی نوین مبتنی بر شبکه عصبی ARTmap و Fuzzy Bayesian ضربه برای تشخیص مکان تخلیه جزئی ارائه می‌کند. نوآوری این مقاله در استفاده از شبکه‌های FAM و بیزین در مکان‌یابی تخلیه جزئی می‌باشد که در تشخیص دسته‌بندی الگو بسیار کارا می‌باشند و همچنین استفاده همزمان از مدل مشروح ترانسفورماتور و مدل سه خازنی جهت شبیه‌سازی پدیده تخلیه جزئی می‌باشد. به علاوه با اضافه کردن نویزهای فرکانس بالا به شکل موج‌های بدست آمده از شبیه‌سازی‌های انجام گرفته، شرایط شبیه‌سازی به شرایط واقعی نزدیک‌تر شده است تا کارایی شبکه‌های عصبی استفاده شده نشان داده شود.

در بخش بعد پدیده تخلیه جزئی و روش مدل‌سازی آن سپس مدل مشروح سیم‌پیچ ترانسفورماتور با درنظر گیری تخلیه جزئی بکمک نرم‌افزار EMTP پرداخته شده است. بخش چهارم و پنجم مقاله شبکه عصبی ARTmap و Fuzzy Bayesian را ارائه می‌کند و در بخش آخر مطالعه‌ای موردی انجام گرفته است.

۲ تخلیه جزئی و مدل‌سازی آن

در این قسمت هدف مدل‌سازی و شبیه‌سازی مکانیزم دقیق پدیده تخلیه جزئی می‌باشد. بنابراین از مدل سه خازنی ارائه شده در شکل (۱) برای تحلیل پالس‌های جریانی PD استفاده شده است [۱۲].

شکل (۱): مدل سه خازنی تخلیه جزئی

در سالیان اخیر مطالعات زیادی در زمینه رفتار سیستم‌های قدرت در فرکانس‌های بالا انجام شده است. از مهم ترین تجهیزات موجود در شبکه‌های قدرت، ترانسفورماتورهای فشار قوی می‌باشد که بخش مهمی از وظیفه انتقال انرژی از نیروگله به مصرف کننده را بر عهده دارند. ترانسفورماتورهای قدرت یکی از مهم ترین تجهیزات در سیستم‌های انتقال و توزیع انرژی الکتریکی هستند که در صد بالای از سرمایه‌گذاری در سیستم‌های الکتریکی را به خود اختصاص داده‌اند. افزایش عمر مفید ترانسفورماتورها تا حد ممکن، از لحاظ اقتصادی بسیار با ارزش است زیرا خروج آن‌ها از مدار باعث مضرات اقتصادی و کاهش ایمنی سیستم قدرت می‌شود. بنابراین عملکرد ترانسفورماتورها با قابلیت اطمینان و بازده بالا برای سالیان دراز از اصلی ترین دغدغه‌ها برای شرکت‌های تولید، انتقالی و توزیع توان الکتریکی است [۱].

مطالعات و بررسی‌ها بر روی علل خروج از مدار ترانسفورماتورها نشان می‌دهد که علت اصلی خطاهایی که باعث خروج ترانسفورماتورهای قدرت می‌شود، ناشی از خطاهای داخلی هستند که عمده‌تاً حاصل خواهی یا کاهش کیفیت سیستم عایقی ترانسفورماتور می‌باشد [۲]. بسیاری از خطاهای منجر به خروج ترانسفورماتورها مربوط به سیستم عایق‌بندی آن‌ها می‌باشد و تخلیه جزئی که به صورت تدریجی باعث نابودی عایق می‌شود، مهم‌ترین منبع خطا در عایق ترانسفورماتورها می‌باشد [۳ و ۴].

لذا تشخیص، عیب‌یابی و مکان‌یابی خطاهای عایقی بخصوص در مراحل اولیه خرایی آن‌ها که به عنوان خطاهای جزئی در ترانسفورماتورهای قدرت نامیده می‌شود، در افزایش عمر ترانسفورماتورها بسیار با اهمیت است. خطاهای جزئی به پری و کاهش کیفیت عایق نسبت داده می‌شود و شامل خطاهایی نظیر تخلیه جزئی، تخلیه الکتریکی و اتصال کوتاه بین دیسکهای سیم‌پیچ و نظایر آن می‌باشد. آشکارسازی تخلیه جزئی به سه دسته نوری، صوتی و الکتریکی تقسیم می‌شوند که هر یک خصوصیات و کاربرد خاص خود را دارند. مکان‌یابی تخلیه جزئی در روش نوری محدود به عایق‌های شفاف و بررسی پدیده کرونا می‌شود. در روش صوتی نیز قابلیت مکان‌یابی تخلیه جزئی وجود دارد. مزیت روش‌های صوتی، الگوریتم ساده مکان‌یابی آنهاست اما حساسیت آنها بسیار کم است. از طرفی ساختمان پیچیده ترانسفورماتور قدرت باعث می‌شود که پیدا کردن محل PD با توجه به سرعت انتشار امواج صوتی ناشی از PD دشوار گردد.

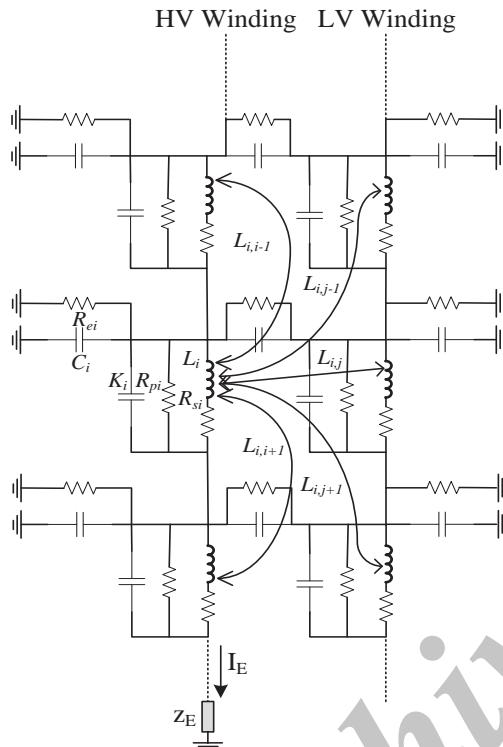
در نتیجه در سالیان اخیر تمرکز تحقیقات بیشتر بر روی روش‌های الکتریکی است. روش الکتریکی بر مبنای اخذ پالس‌های ایجاد شده در حفره‌های موجود در عایق ترانسفورماتور می‌باشد. ارزیابی تخلیه جزئی از روش الکتریکی با بکار گیری ترانسدیوسرهای جریان که در اطراف ترمینال‌های اندازه‌گیری متصل هستند، ممکن می‌باشد. در روش الکتریکی امکان آشکارسازی پالس‌های تخلیه جزئی باشد و دامنه

C_e : ظرفیت خازنی بین واحد نام و پتانسیل زمین است.

R_i : تلفات الکتریکی را در عایق واحد نام مدل می کند.

R_{Si} : مقاومت سیم پیچ واحد نام می باشد.

با در نظر گرفتن مدل مشروح برای واحد سیم پیچ فشار قوی و سیم پیچ فشار ضعیف ترانسفورماتور و در نظر گیری ظرفیت و القای متقابل بین آنها، مدل مشروح یک ترانسفورماتور دو سیم پیچه به صورت شکل (۳) خواهد بود.

شکل ۳: نمایش مدل مشروح یک ترانسفورماتور

در این مقاله جهت تحلیل تخلیه جزئی در سیم پیچ ترانسفورماتور از مدل مشروح استفاده شده است. به طوری که با مدلسازی پدیده تخلیه جزئی مطابق مطالب ارائه شده در بخش قبل و جایگزینی آن مدل با خازن های بین حلقه ها، تخلیه جزئی در مکان های مختلف سیم پیچ ترانسفورماتور به کمک نرم افزار EMPT شبیه سازی شده است.

۴ شبکه عصبی

Fuzzy ARTmap

شبکه عصبی مورد استفاده در این مقاله از خانواده تئوری تشدید تطبیقی (ART: Adaptive Resonance Theory) می باشد. اعضای ART این خانواده بصورت کلی شامل ART1 [۱۲]، ART2 [۱۳]، ART3 [۱۴]، Fuzzy ART [۱۵] و Fuzzy ARTmap [۱۶] است.

شبکه های ART1 و ARTmap الگوهای ورودی باینری را دسته بندی Fuzzy ART3، ART2 می کنند و شبکه های Fuzzy ART و Fuzzy ARTmap علاوه بر الگوهای باینری قادر به دسته بندی الگوهای

در این مدل:

Cg: خازن ناحیه ای است که تخلیه در آن اتفاق می افتد.

Cb: خازن ناحیه ای است که با Cg سری است.

Ca: خازن عایق تحت آزمایش است که بین دو الکترود قرار می گیرد.

زمانی که تخلیه جزئی در Cg اتفاق می افتد Id در ترمینال های خارجی و از طریق خازن های Ca و Cb جریان می یابد.

با استفاده از نرم افزار EMTP (و به کمک مدول های TACS و MODELS برنامه ای نوشته شده که مکانیزم تخلیه جزئی را مدل می کند.

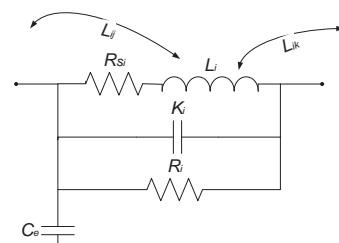
۳ مدلسازی سیم پیچ ترانسفورماتور با

EMTP در نظر گیری تخلیه جزئی بکمک نرم افزار

مدار معادل ساده ترانسفورماتور، مدل ترانسفورماتور جهت محاسبات اتصال کوتاه و پخش بار و یا مدل آن جهت تحلیل هارمونیک ها نمی تواند جهت انجام بررسی های حالات گذرا بکار رود و باید مدل های مناسبی در این راستا مطرح نمود.

کوچکترین جزء یک سیم پیچ فشار قوی، حلقه های آن است . از روی هم قرار گرفتن حلقه ها در جهت افقی، دیسک ها بوجود می آیند . از اتصال دیسک ها در جهت عمودی سیم پیچ فشار قوی حاصل می آید .

هر دو دیسک مجاور که بر روی هم قرار گرفته اند، تشکیل یک زوج دیسک را می دهند. در مدل سازی مشروح، اجزاء مدل در رابطه مستقیم با این واقعیت فیزیکی می باشند [۴]. یعنی سیم پیچ فشار قوی در مدل به اجزائی قسمت می شود که هر جزء آن دارای مفهوم فیزیکی است . این اجزاء را واحد سیم پیچ می نامیم. شکل (۲) چنین مدلی را برای واحد سیم پیچ نمایش می دهد.

شکل ۲: نمایش مدل مشروح یک ترانسفورماتور

که با توجه به شکل (۲) داریم:

L_i : اندوکتانس معادل واحد نام سیم پیچ است که شار پراکندگی حلقة های واحد نام را نمایش می دهد.

L_{i+1} : القای متقابل بین واحد i و $i+1$ است.

K_i : ظرفیت طولی معادل برای واحد نام می باشد. این ظرفیت تمامی ظرفیت های خازنی موجود بین حلقه های واحد نام را بصورت یک خازن بازنمایی می کند.

صورت F_2^b به $x^b = \{x_1^b, \dots, x_{2Mb}^b\}$ و برای $y^b = \{y_1^b, \dots, y_{Nb}^b\}$ و بردار $w_k^b = \{w_{k1}^b, \dots, w_{k2Mb}^b\}$ را که دلالت بر k^{th} بردار وزن دارد، در نظر می‌گیریم. برای میدان نگاشت، بردار خروجی F^{ab} به صورت F_2^a به فرم $x^{ab} = \{x_1^{ab}, \dots, x_{Na}^{ab}\}$ و بردار وزن‌گذاری از j^{th} گره به $w_j^{ab} = \{w_{j1}^{ab}, \dots, w_{jNb}^{ab}\}$ می‌باشد.

۴ میدان نگاشت F^{ab}

میدان نگاشت F^{ab} زمانی که هر دسته از شبکه ART_a با شبکه ART_b فعال باشد، فعال خواهد بود. اگر گره j^{th} از لایه F_2^a انتخاب شود، سپس وزن آن j^{th} در لایه F^{ab} فعال می‌شود. اگر گره k^{th} در لایه F_2^b فعال شود، سپس گره k^{th} در لایه F^{ab} به صورت یک‌به‌یک مسیر F_2^b و F^{ab} را برقرار می‌شود. اگر هر دو شبکه ART_b و ART_a فعال باشند، سپس F^{ab} فقط اگر ART_a همان دسته را در ART_b پیشگویی نماید، از طریق وزن‌های w_j^{ab} فعال می‌شود.

بردار خروجی x^{ab} در لایه F^{ab} از روال زیر پیروی می‌کند:

$$\left\{ \begin{array}{ll} y_j^b \wedge w_j^{ab} & \text{If the } j^{th} F_2^a \text{ is active and} \\ & F_2^b \text{ is active.} \\ w_j^{ab} & \text{If the } j^{th} F_2^a \text{ is active and} \\ & F_2^b \text{ is inactive.} \\ y_j^b & \text{If the } j^{th} F_2^a \text{ is inactive and} \\ & F_2^b \text{ is active.} \\ 0 & \text{If the } j^{th} F_2^a \text{ is inactive and} \\ & F_2^b \text{ is inactive.} \end{array} \right. \quad (1)$$

از رابطه فوق نتیجه می‌شود که، در صورتیکه پیشگویی مشخص شده w_j^{ab} تأیید نشود، y^b توسط w_j^{ab} خواهد بود. در چنین زمانی در شبکه ART_a الگوی بهتری را جستجو می‌نماید.

۴ ردیابی تطبیقی

در زمان شروع ارائه ورودی، پارامتر مراقبت ρ_a معادل یک پارامتر مبنایی ρ_a می‌باشد. پارامتر مراقبت در لایه نگاشت معادل است.

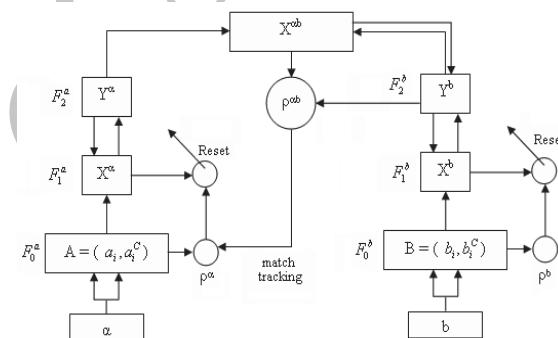
$$\text{If } |x^{ab}| < \rho_{ab}, |y^b| \quad (2)$$

سپس ρ_a تا زمانی که کمی بیشتر از $|A \wedge w_j^a \| A|^{-1}$ شود، افزایش می‌یابد، در اینجا A ورودی به لایه F_1^a ، که به صورت کد شده متمم می‌باشد، و

$$|x^a| = A \wedge w_j^a < \rho_a |A| \quad (3)$$

آنالوگ نیز می‌باشد. شبکه‌های ART و کوهون و مانند آن‌ها تنها جهت کلاسیفیکردن یا دسته‌بندی یک سری الگو که ممکن است نویزی نیز باشند کاربرد فراوان دارند. شبکه Fuzzy ARTmap دارای الگوریتم آموزش بنا بر این نگاشت چند بعدی به ازای بردارهای ورودی استفاده با یکدیگر تلفیق می‌کند. از این شبکه عصبی جهت تشخیص دسته‌بندی الگو و نگاشت چند بعدی به ازای بردارهای ورودی استفاده می‌شود. این شبکه از قانون آموزشی minmax بهره می‌برد. هدف از این قانون تلفیق حداقل خطای پیشگویی همراه با حداقل فشردگی می‌باشد. بنابراین می‌توان همه الگوهای را که از دسته‌های عمومی به وجود آمدند را یک شکل یا یک دسته نامید. جهت دستیابی به این موضوع از رایاند ردبایی تطبیقی استفاده شده است که در آن با افزایش پارامتر مراقبت ART (درجه فازی تابع عضویت ورودی) جهت خطای پیشگویی صحیح تأمین می‌گردد.

شبکه مذکور دو شبکه ART_a و Fuzzy ART_b را با یکدیگر ترکیب می‌کند. ساختار این شبکه‌ها بهطور نوعی در شکل (۴) نشان داده شده است و اساساً این ساختارها یکسان می‌باشند [۱۷].

شکل ۴: ساختار شبکه Fuzzy ARTmap

جهت ارتباط دو شبکه بلوک سومی موجود است که MAP FILED نامیده می‌شود و اساس کار FAM در همین بلوک است. وظیفه این بلوک نگاشت اطلاعات طبقه بندی شده FA_a و FA_b بر روی F^{ab} است. لایه نگاشت بین این شبکه‌ها نامیده می‌شود. مشخصات مربوط به بخش‌های مختلف این شبکه شامل موارد زیر است.

۴ شبکه‌های ART_b و ART_a

I. ورودی به ART_b و ART_a به صورت متمم می‌باشد: برای $A = (a, a^c)$ و برای $B = (b, b^c)$. $I = B = (b, b^c)$ متفاوت است. برای شبکه‌های ART_b و ART_a و معادل a و b می‌باشد. برای ART_a بردار خروجی F_1^a را به صورت $x^a = \{x_1^a, \dots, x_{2Ma}^a\}$ و برای F_2^a به صورت $y^a = \{y_1^a, \dots, y_{Na}^a\}$ و بردار $w_j^a = \{w_{j1}^a, \dots, w_{j2Ma}^a\}$ را که دلالت بر j^{th} بردار وزن دارد، در نظر می‌گیریم. برای ART_b بردار خروجی F_1^b را به

۴ آزمون شبکه عصبی

در مرحله آزمون شبکه های عصبی FAM به طور معمول، ابتدا پارامتر نگهبان شبکه ART_a برای عمل پیش گویی به صورت ثابت مشخص می گردد. سپس الگوهای ورودی مورد نظر به شبکه ارائه شده و پس از تعیین تابع انتخاب در زیر شبکه ART_a، معیار نگهبان امتحان می گردد. در صورتی که معیار نگهبان ارض انشود، تعیین تابع انتخاب و معیار نگهبان تا زمانی که معیار نگهبان ارض شده و یا انتخاب کلیه دسته ها انجام شود، این روند ادامه خواهد یافت. در صورتی که معیار نگهبان ارض شد بدار خروجی y^a در آخرین لایه زیر شبکه ART_a تعیین می گردد و سپس ضرایب وزن لایه زیر شبکه ART_a بدست خواهیم آورد:

$$W_j^{ab} = y^a \times W^{ab} \quad (7)$$

پس از تعیین W_j^{ab} ، نوبت به پیش گویی بدار خروجی بصورت زیر می رسد:

$$W_k^b = W_j^{ab} \times W_k^b \quad (8)$$

که بدار W_k^b همان بدار پیش گویی است.

در این نحوه آزمون، شبکه عصبی هیچ گونه ناظارتی بر روی خروجی پیش گویی شده انجام نمی دهد. این موضوع بدین معنی است که به بازی ارائه هر الگوی ورودی یک الگو در خروجی پیشنهاد خواهد شد و این پیشنهاد صرفاً پس از عبور از یک شرط (حداقل خطای خروجی با الگوهای خروجی موجود) صورت خواهد گرفت، که این موضوع باعث سرعت پلیخ گویی خواهد شد ولی از دقت آن خواهد کاست، زیرا ممکن است خطاهای بگونه ای دسته بندی شده باشند که دسته های آن ها بسیار به یکدیگر نزدیک بوده و در جنین مواردی صرف نزدیکی الگوی تخمین زده شده با هر یک از الگوهای خروجی، ممکن است باعث کاهش دقت در پیش گویی گردد، لذا امکان وجود خطای حدودی وجود خواهد داشت. الگوریتم آزمون به صورت شکل (۶) می باشد.

۵ شبکه Bayesian

یادگیری بیزین بر مبنای این مفهوم اساسی بنا رهاده شده که تمامی اشکال عدم قطعیت بستر است که در قالب احتمالات شان داده شوند [۱۸]. در اوائل دهه ۹۰ و ویگند [۱۹] لبه کار بردن یادگیری بیزین برای شبکه عصبی نشان دادند که چه مزایایی به همراه دارد. مک ک این کار را با تقریب گوسی انجام داده است. نیل، در [۲۰] با معرفی روش هایبرید مونت کارلو در یادگیری بیزین زمینه ساز تحولی بزرگ در این راه بوده است. پس از آن مولر [۲۱]، هولمز و مالی ک [۲۲]، مسئله انتخاب تعداد نورون های میانی را مورد توجه قرار داده اند. همچنین کارهایی برای انتخاب مدل به کم ک محک های اطلاعاتی صورت گرفته است [۲۳]. در این بخش، مفاهیم اولیه در یادگیری بیزین برای وزن های شبکه مطرح می شود. برای مطالعه بیشتر در این زمینه می توان به مراجع [۲۴] رجوع کرد.

در اینجا، زاندیس گره فعال F_2^a می باشد. زمانی که رابطه فوق برقرار شود، یا j^a گره در لایه F_2^a با شرایط زیر فعال می شود:

$$|x^a| \models A \wedge w_j^a \geq \rho_a |A| \quad (4)$$

و

$$|x^a| \models y^b \wedge w_j^{ab} \geq \rho_a |y^b| \quad (5)$$

یا، اگر چنین گرهی وجود نداشت، الگوی ورودی در لایه F_2^a مطابق با هیچ الگویی نبوده و به عنوان الگوی جدید دسته بندی می شود.

۴ آموزش لایه نگاشت

قوانين آموزش چگونگی تغییرات وزن های لایه نگاشت W_{jk}^{ab} را در طول زمان آموزش تعیین می کند، وزن های W_{jk}^{ab} از طریق

مسیر $F_2^a \rightarrow F^{ab}$ با توجه به رابطه زیر، تنظیم می شود:

$$w_{ab}(j_a^{new}, k) = \beta \left(x_b \wedge w_{ab}(j_a^{old}, k) \right) + (1 - \beta) \left(w_{ab}(j_a^{old}, k) \right) \quad (6)$$

در طول زمان تشدید با فعال شدن دسته زیر شبکه ART_a، بدار

لایه نگاشت x^{ab} معادل w_j^{ab} خواهد شد. در زمان آموزش سریع

یکبار گره زدسته k از شبکه ART_b را پیش بینی می کند، که ارتباط

بین این دو گره به صورت دائم معادل $W_{jk}^{ab} = 1$ خواهد شد.

در زمان آزمون در شبکه های ARTmap ابتدا پس از این که

الگوی باینری ورودی به شبکه ارائه گردید، الگوهای آموزش داده شده

با الگوی ورودی مقایسه خواهند شد، در صورتی که الگوی ورودی با

الگوهای آموزش دیده شده مطابقت نداشته باشد، الگوهای دیگر مورد

بررسی قرار می گیرند، در صورتی که الگوی ورودی همراه با نویز باشد،

این الگو ممکن است با دو الگوی آموزش دیده شده شبکه تشابه

یکسانی داشته باشد، در چنین حالی نویز الگوی در بخش آموزش

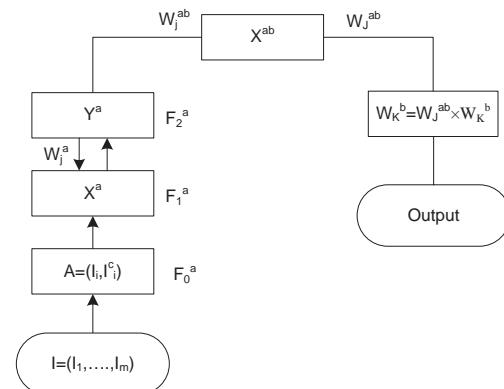
برنده خواهد شد که دارای اندیس کمتری باشد، این اندیس کمتر،

مبین این است که الگوی مذکور ابتدا به شبکه آموزش داده شده است

و الگوی با اندیس بیشتر پس از آن آموزش داده شده است. بلو ک

دیاگرام نحوه آزمون معمول در شبکه FAM در شکل (۵) آورده شده

است.

شکل ۵: بلوک دیاگرام آزمون شبکه FAM

همان طور که گفته شد، این کار با در نظر گرفتن مقادیر کوچک برای وزن‌های شبکه امکان‌پذیر است. در واقعتابع توزیع گوسی مانند فانکشنال تنظیم کاهش وزن عمل می‌کند. α نیز معکوس واریانس توزیع پیشین وزن‌های شبکه است و نقشی مشابه ضریب تنظیم را بر عهده دارد. از آنجا که این ضریب، کنترل توزیع پلامترهای دیگر مثل وزن‌ها و بایاس‌ها را بر عهده دارد، به آن ابر پلامتر می‌گویند.

در قسم بعدی لازم است که مدلی برای نویز جمع‌شونده در خروجی در نظر بگیریم. در حالت کلی می‌توانیم،تابع احتمال وقوع $P(D|w)$ را به فرم نمایی زیر در نظر بگیریم:

$$p(D|w) = \frac{1}{Z_D(\beta)} \exp(-\beta E_D) \quad (11)$$

در رابطه اخیر تابع خطای E_D نویز را کنترل می‌کند. $Z_D(\beta)$ نیز عامل نرمال‌ساز است و به طریق زیر محاسبه می‌شود:

$$Z_D(\beta) = \int \exp(-\beta E_D) dD \quad (12)$$

اگر نویز جمع‌شونده در خروجی را گوسی در نظر بگیریم، برای یک زواده یادگیری مثل (y, x) می‌توان نوشت:

$$p(y|x, w) \propto \exp\left(-\frac{\beta}{2}(y - f(x, w))^2\right) \quad (13)$$

که f نشان‌دهنده نگاشتی از فضای ورودی به خروجی شبکه عصبی است. β معکوس واریانس نویز است و از همین طریق مدل نویز را کنترل می‌کند. اگر برای همه زواده‌ها نویز را گوسی و آن‌ها را مستقل از هم فرض کیم، می‌توان نوشت:

$$p(D|w) = \prod_{i=1}^n p(y_i|x_i, w) = \frac{1}{Z_D(\beta)} \exp\left(-\frac{\beta}{2} \sum_{i=1}^n (y_i - f(x_i, w))^2\right) \quad (14)$$

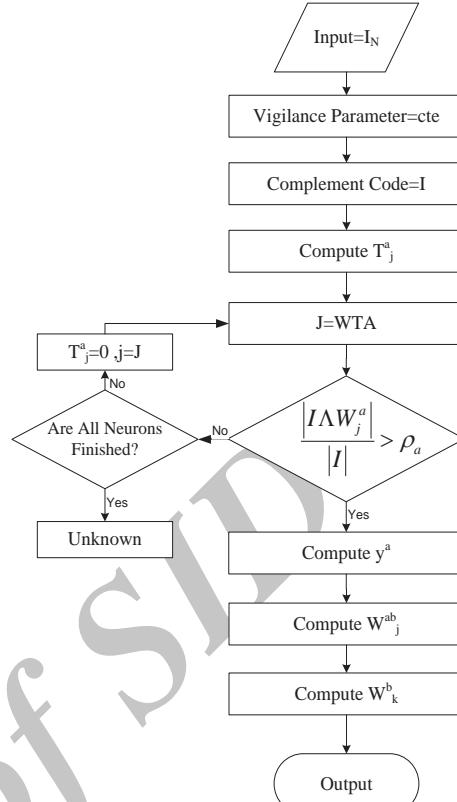
همان‌طور که مشاهده می‌شود، با فرض نویز گوسی در خروجی شبکه، تابع خطای E_D به صورت مجموع مربعات خطای روی زواده‌های یادگیری خواهد بود. ثابت نرمال‌ساز نویز برای خواهد بود:

$$Z_D(\beta) = \left(\frac{2\pi}{\beta}\right)^{n/2} \quad (15)$$

اکنون می‌توان نشان داد که روش مرسوم یادگیری در شبکه‌های عصبی که با استفاده از الگوریتم‌های مبتنی بر گرادیان، تابع هزینه را حداقل می‌کند و به نوعی بیان‌گر تخمین بیشترین احتمال وقوع (wML) می‌باشد.

۴ تابع توزیع پسین

برای یافتن تابع توزیع پسین، وزن‌های شبکه، کافی است که روابط (۹) و (۱۰) را در قانون بیز جایگذاری می‌کنیم. در این صورت داریم:

شکل (۶): الگوریتم آزمون معمول شبکه FAM

۵ تابع توزیع پیشین

تابع توزیع پیشین، بازتابی از ذهنیت قبلی ما راجع به، مقادیری است که آن کمیت اختیار می‌کند. ولی در مورد وزن‌های شبکه‌های عصبی، ذهنیتی راجع به این که چه مقداری باید داشته باشند نداریم. نیل در [۲۵] نشان داد که برای شبکه عصبی با یک لایه مخفی که توابع تحریک تائونت هیبریولیک دارند، استفاده از توزیع گوسی برای تابع توزیع پیشین وزن‌های لایه مخفی به خروجی، به یک پروسه گوسی برای تابع خروجی منجر خواهد شد. ما نیز از ساده‌ترین و یکی از کارآمدترین توابع، یعنی تابع توزیع گوسی با میانگین صفر برای وزن‌های شبکه استفاده کرده و آن را به این شکل نمایش می‌دهیم:

$$p(w) = \frac{1}{Z_w(\alpha)} \exp\left(-\frac{\alpha}{2} \|w\|^2\right) \quad (9)$$

که $Z_w(\alpha)$ ثابت نرمال‌سازی است و به گونه‌ای محاسبه می‌شود که $p(w)$ تابع توزیع باشد و به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$Z_w(\alpha) = \left(\frac{2\pi}{\alpha}\right)^{N/2} \quad (10)$$

در بحث توازن میان بایاس، واریانس توابع هموار قدرت تمییم پذیری بیشتری نسبت به انواع پیچیده تر دارند. یکی از دلایل استفاده از تکنیک تنظیم نیز رسیدن به رگلستی هموار برای شبکه عصبی است.

با توجه به رابطه اخیر، می‌توانیم رابطه (۱۸) را بازنویسی می‌کنیم:

$$P(y_{n+1}/x_{n+1}, D) = \int_{R^N} P(y_{n+1}/x_{n+1}, D, w) P(w/D) dw \quad (۲۰)$$

عبارت اول داخل انگلیوال، همان مدل نویز برای داده است بوده که در رابطه (۱۳) بیان شد و عبارت دوم نیز تابع توزیع پسین وزن‌های شبکه می‌باشد. می‌توانیم میانگین تابع اخیر را به عنوان خروجی نقطه ای در نظر بگیریم:

$$\hat{y} = E\{P(y_{n+1}/x_{n+1}, D)\} = \int_{R^N} P(y_{n+1}/x_{n+1}, D, w) P(w/D) dw \quad (۲۱)$$

برای محاسبه تابع توزیع پسین بینی خروجی (رابطه (۲۱)) به کم ک تقریب گوسی می‌توانیم بنویسیم:

$$P\left(\frac{y_{n+1}}{x_{n+1}}, D\right) \propto \int_{R^N} \exp\left(-\frac{\beta}{2}\left(\frac{y_{n+1} - f(x_{n+1}, w)}{w}\right)^2\right) \exp\left(-\frac{1}{2}w^T A w\right) dw \quad (۲۲)$$

اگر عرض تابع توزیع پسین را خیلی باریک فرض کنیم، می‌توانیم از تقریب مرتبه اول تابع غیرخطی f ، حول w_{MP} استفاده کنیم، به این ترتیب می‌توانیم رابطه (۲۲) را به این شکل بنویسیم:

$$P(y_{n+1}/x_{n+1}, D) = \frac{1}{(2\pi\sigma^2)^{1/2}} \exp\left(-\frac{(y_{n+1} - f(x_{n+1}, w_{MP}))^2}{2\sigma^2}\right) \quad (۲۳)$$

که در آن واریانس برابر است با:

$$\sigma^2 = \frac{1}{\beta} + g^T A^{-1} g \quad (۲۴)$$

و g گرادیان تابع f در w_{MP} است. عبارت (۲۴) از دو بخش تشکیل شده است. بخش اول به مشخصات نویز خروجی بستگی دارد و بخش دوم آن ناشی از عرض تابع توزیع پسین پلامترهای شبکه است. اگر نویز خروجی خیلی زیاد (عنی β کم باشد) و یا توزیع پسین خیلی باریک باشد، در این صورت عامل غالب بخش اول است و واریانس تابع توزیع پسین بینی خروجی توسط واریانس نویز تعیین می‌شود. ولی اگر میزان نویز کم (β بزرگ) و یا توزیع پسین خیلی گسترده باشد، در این صورت عامل غالب بخش دوم بوده و واریانس تابع توزیع پسین بینی خروجی توسط عرض توزیع پسین مشخص می‌گردد.

در هر صورت نکته مهم این است که برخلاف روش‌های اقلیمی که می‌گردند وزن‌های را در نظر می‌گرفتند، در اینجا طبق رابطه (۱۸) اثر همه وزن‌ها در محاسبه خروجی دخالت داده می‌شود. در حالتی نیز که از تقریب گوسی استفاده می‌شود، ابتدا با حداقل کردن تابع خطای $S(w)$ ، وزن w_{MP} یافته می‌شود، سپس از طریق رابطه (۲۴) واریانس تابع توزیع پسین بینی خروجی محاسبه می‌شود.

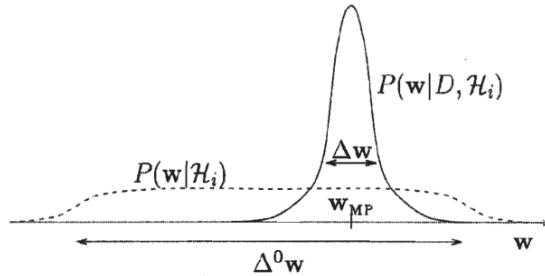
$$\begin{aligned} p(w|D) &= \frac{1}{Z_S(\alpha, \beta)} \exp(-\beta E_D - \alpha E_w) \\ &= \frac{1}{Z_S(\alpha, \beta)} \exp(-S(w)) \end{aligned} \quad (۱۶)$$

که در آن Z_S ثابت نرمال‌ساز است و S نیز عبارت است از:

$$\begin{aligned} S(w) &= \beta E_D + \alpha E_w \\ &= \frac{\beta}{2} \sum_{i=1}^n (y_i - f(x_i, w))^2 + \frac{\alpha}{2} \sum_{i=1}^N w_i^2 \end{aligned} \quad (۱۷)$$

در این مرحله، یافتن یک مقدار یکتا (w_{MP}) به عنوان بهترین وزن شبکه، معادل حداقل کردن مجموع مربعات خطای همراه فانکشنال تنظیم کاهش وزن است که در قسمت قبل به آن اشاره شد. با دقت در عبارت (۱۷) ملاحظه می‌شود که مقدار بخش اول، با افزایش داده‌های یادگیری زیاد می‌شود، در صورتی که بخش دوم ثابت باقی می‌ماند. بنابراین می‌توان گفت که اگر α و β ثابت باشند، با افزایش داده‌های یادگیری تخمین w_{MP} به سمت w_{ML} خواهد رفت. ولی اگر تعداد داده‌های یادگیری کم باشد، بخش دوم عبارت (۱۷) که مربوط به دانش قبلی در مورد وزن‌های شبکه است در یافتن w_{MP} یاری خواهد کرد

یادگیری بیزین با تابع توزیع گوسی پیشین را می‌توان به صورت شماتیک به صورت شکل (۷) نمایش داد. همان طور که دیده می‌شود، واریانس تابع پسین نسبت به پیشین کاهش یافته است. مقدار w_{MP} جایی است که توزیع پسین حداکثر می‌شود. ولی در عمل ممکن است این توزیع بیش از یک مقدار بیشینه داشته باشد.

شکل (۷): یادگیری بیزین برای وزن‌های شبکه

۴ تابع توزیع خروجی شبکه

اگر ورودی تست x_{n+1} باشد، خروجی آن برابر خواهد بود با:

$$P(y_{n+1}/x_{n+1}, D) = \int_{R^N} P(y_{n+1}/x_{n+1}, D, w) P(w/D, x_{n+1}) dw \quad (۱۸)$$

چون تابع توزیع پسین فقط از روی داده‌های یادگیری به دست می‌آید، بنابراین داریم:

$$P(w/D, x_{n+1}) = P(w/D) \quad (۱۹)$$

۶- مطالعه موردي

همان طور که در بخش های قبلی اشاره شد، از مدل مشروح ترانسفورماتور و مدل سه خازنی جهت شبیه سازی تخلیه جزئی در نرم افزار EMTP استفاده شده و این مدل PD بین خازن سیم پیچ های ترانسفورماتور در نظر گرفته شده است.

۶- مشخصات ترانسفورماتور مورد مطالعه

سیم پیچ فشار قوی اصلی مربوط به ترانسفورماتوری با نسبت تبدیل ۵۰ MVA و قدرت ۲۲۰ kV/۳۵kV این سیم پیچ و مدل مربوط به بدنه ترانسفورماتور در [۴] آورده شده است.

آزمونه شامل ۵۶ دیسک است. ۶ زوج دیسک اول از نوع درهم و ۲۲ زوج دیسک دیگر از نوع واژگون است. ابعاد تمامی زوج دیسک ها در جدول (۱) آورده شده است.

جدول ۱: اطلاعات فنی سیم پیچ فشار قوی

ارتفاع × پهنای سیم پیچی	تعداد دیسک ها	شماره دیسک از - تا	تعداد حلقه ها در هر دیسک	روش
۳/۰×۱۵/۰	۴	۰-۱۰۵	۱۳ $\frac{۱۸}{۲۰}$	درهم
۲/۸×۱۳/۲	۸	۰۵-۱۳	۱۲ $\frac{۱۸}{۲۰}$	درهم
۲/۵×۱۷/۰	۴	۱۳-۱۷	۱۵ $\frac{۱۸}{۲۰}$	واژگون
۲/۰×۲۳/۰	۲۸	۱۷-۴۵	۱۹ $\frac{۱۷}{۲۰}$	واژگون
۲/۰×۱۷/۰	۹	۴۵-۵۴	۱۹ $\frac{۱۸}{۲۰}$	واژگون
۲/۵×۱۷/۰	۳	۵۴-۵۶	۱۵ $\frac{۱۸}{۲۰}$	واژگون
	۵۶		۱۰۰۵	مجموع

۶- نتایج شبیه سازی

مدل سه خازنی تخلیه جزئی ذکر شده در نقاط مختلف سیم پیچی قرار داده می شود و آزمون ضربه با مشخصات زیر به ترمینال سیم پیچ تزیریک می شود و جریان های تولید شده در نقطه نول ثبت می شوند.

در این حالت قطر حفره برابر با $۰/۵$ میلی متر در نظر گرفته شده است

[۲۶]. بنابراین مقدار خازن C_g حدودا $۰/۰۵$ پیکوفارad محاسبه خواهد

شد. حال دیسک معیوب را در طول سیم پیچ تغییر مکان داده و

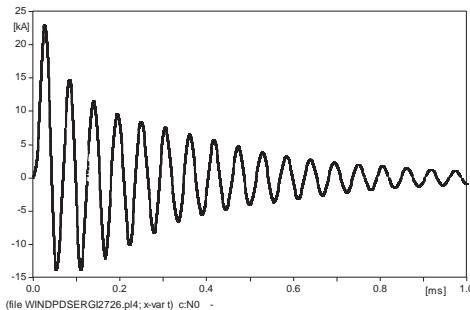
سیم پیچ را تحت آزمایش ضربه شبیه سازی می کنیم. هر بار جریان

نقطه نول سیم پیچ ذخیره شده و سپس توسط شبکه عصبی FAM و شبکه بیزین مورد بررسی قرار می گیرد. برای مدل سازی صاعقه از شکل موج جریان صاعقه با معادله زیر استفاده شده است [۲۷]:

$$i(t)=I_m \left(e^{-\alpha t} - e^{-\beta t} \right) \quad (25)$$

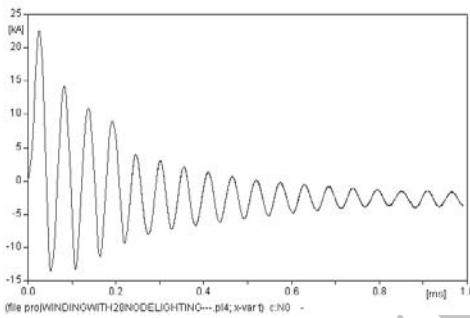
پارامترهای مدل جریان صاعقه از [۲۷] اخذ شده است که در آن $I_m=20kA$ و $\alpha=4.4\times10^4$ و $\beta=4.6\times10^5$ تعريف شده اند.

در شکل (۸) جریان نقطه نول سیم پیچی زمانی که سیم پیچ سالم تحت تست ضربه قرار می گیرد، نشان داد شده است.

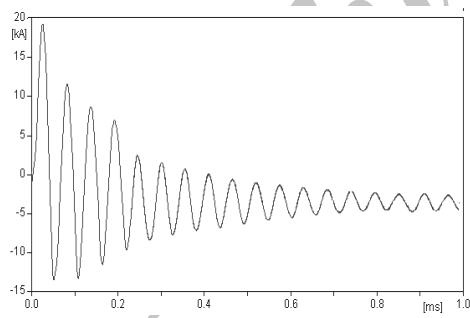

شکل ۸: جریان نقطه نول برای سیم پیچ سالم

به عنوان نمونه جریان نقطه نول زمانی که مدل تخلیه جزئی در دیسک های ۱ و ۲۳ قرار دارد به ترتیب در شکل های (۹) و (۱۰) نشان داده شده است.

شکل ۹: جریان نقطه نول تخلیه جزئی در دیسک ۱

شکل ۱۰: جریان نقطه نول تخلیه جزئی در دیسک ۲۳

۶- شبکه Fuzzy ARTmap

همان گونه که اشاره شد، شبیه سازی های لازم مربوط به ترانسفورماتور مورد نظر و شبکه عصبی بررسی شده به ترتیب در نرم افزارهای MATLAB و EMTP انجام شده است. نتایج حاصله از شبیه سازی های انجام شده به ازای نرخ های آموزش و پارامترهای نگهبان مختلف لایه نگاشت در جدول (۲) ارائه شده است.

۹۰ درصد حاصل شده است. تعداد دسته‌های به وجود آمده در این
حالت برابر ۶۵ دسته می‌باشد.

۶ شبکه Bayesian

همان‌گونه که اشاره شد، از یک شبکه عصبی MLP با یادگیری بیزین جهت مکان‌یابی تخلیه جزئی استفاده می‌شود و مانند شبکه عصبی Fuzzy ARTmap از جریان‌های ثبت شده در نقطه نول ترانسفورماتور جهت آموزش این شبکه استفاده شده است. نتایج پیش‌بینی شبکه Bayesian در این حالت در جدول (۴) آورده شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون شبکه Bayesian

گرد شده خروجی	خروجی شبکه بیزین	در گره PD
۵	۵/۰۱	۵
۸	۸/۱	۸
۱۲	۱۲/۲۰	۱۲
۱۴	۱۴/۱۳	۱۴
۲۱	۲۰/۵۹	۲۰
۲۶	۲۶/۳۱	۲۶

همان‌طور که از جدول (۴) مشاهده می‌شود اگر خروجی شبکه بیزین را گرد کنیم، این شبکه ۹۸ درصد مکان وقوع تخلیه جزئی را تشخیص داده است.

در این شبکه نیز با توجه به این‌که در واقعیت و در عمل شکل موج‌های جریان اندازه‌گیری شده دارای نویز هستند و با مقدار شبیه‌سازی شده متفاوت می‌باشند. به همین برای پیاده سازی نویز، ۱ درصد تا ۱۰ درصد ماکریزم مقدار دامنه شکل موج جریان شبیه‌سازی شده در دو سر سیم‌پیچی با تغییرات ۱ سینوسی با فرکانس‌های برابر با ۱۰ تا ۱۰۰ پیکوهرتز با پله‌های ۱۰ پیکوهرتز به موج شبیه‌سازی شده اضافه می‌شود. بدین ترتیب با در نظر گرفتن نویز، پاسخ شبکه بیزین به ورودی‌های جدید با مقدار درستی تشخیص تخلیه جزئی به میزان ۹۱ درصد حاصل شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود نتایج حاصل از شبکه بیزین با در نظر گیری اثر نویز بهتر از نتایج شبکه عصبی FAM می‌باشد و می‌توان در حالتی که سیگنال‌های جریان ثبت شده دارای نویز می‌باشند از این شبکه‌ها جهت مکان‌یابی تخلیه جزئی با دقت بالایی که وجود دارد، بهره جست.

همان‌طور که دیده شد تخلیه جزئی مهمترین منبع خطا در انواع عایق‌ها و به خصوص عابق‌های مایع می‌باشد. همچنین این پدیده مهمترین منبع خرابی در رونمای ترانسفورماتورها می‌باشد. لذا بررسی این پدیده بسیار حائز اهمیت می‌باشد. اما با توجه به محدوده فرکانسی پدیده تخلیه جزئی باید گفت که مبنای مکان‌یابی صحیح و قابل قبول پالس‌های تخلیه جزئی در ترانسفورماتور، مدل‌سازی سیم‌پیچ در فرکانس‌های بالا می‌باشد.

جدول ۲: نتایج آزمون شبکه عصبی

نرخ آموزش	پارامتر نگهبان	تعداد دسته‌ها	صحت (درصد)
۰/۹۵	۰/۹	۳۵	۸۲
	۰/۹۵	۶۲	۸۵
	۰/۹۸	۲۰۸	۹۳
۰/۹۳	۰/۹	۵۰	۸۸
	۰/۹۵	۸۹	۹۶
	۰/۹۸	۲۸۸	۹۷
۰/۹	۰/۹	۶۹	۸۶
	۰/۹۵	۱۰۳	۸۹
	۰/۹۸	۳۰۱	۹۱

همان‌گونه که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، به ازای نرخ آموزش ۰/۹۳ و پارامتر نگهبان لایه نگاشت ۰/۹۸ بالاترین مقدار درستی تشخیص مکان تخلیه جزئی به میزان ۹۷ درصد می‌باشد. تعداد دسته‌های به وجود آمده در این حالت به ترتیب برابر ۲۸۸ دسته می‌باشد.

با توجه به این‌که در واقعیت و در عمل شکل موج‌های جریان اندازه‌گیری شده دارای نویز هستند و با مقدار شبیه‌سازی شده متفاوت می‌باشند. به همین دلیل شبکه عصبی با پارامترهای نرخ آموزش‌هایی که در جدول (۲) آورده شده است، تحت آزمون دیگر قرار می‌گیرند.

برای پیاده سازی نویز، ۱ درصد تا ۱۰ درصد ماکریزم مقدار دامنه شکل موج جریان شبیه‌سازی شده در دو سر سیم‌پیچی با تغییرات ۱ درصد به صورت موج سینوسی با دوره تناوبی برابر با ۱ تا ۱۰ میکروثانیه با پله‌های ۱ میکروثانیه به موج شبیه‌سازی شده اضافه می‌شود. بدین ترتیب با در نظر گرفتن نویز، پاسخ شبکه عصبی به ورودی‌های جدید به ازای بهترین نرخ آموزش و پارامترهای نگهبان مختلف لایه نگاشت بدست آمده از مرحله قبل، در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون شبکه عصبی

نرخ آموزش	پارامتر نگهبان	تعداد دسته‌ها	صحت (درصد)
۰/۹۵	۰/۹	۸۶	۸۰
	۰/۹۵	۲۰۱	۷۵
	۰/۹۸	۳۰۵	۸۶
۰/۹۳	۰/۹	۹۹	۷۳
	۰/۹۵	۳۰۷	۸۶
	۰/۹۸	۶۵۰	۹۰
۰/۹	۰/۹	۱۹۲	۷۹
	۰/۹۵	۴۸۱	۷۶
	۰/۹۸	۹۸۶	۸۸

با وجود نویز و با در نظر گیری حالت‌های مختلف در شکل موج جریان مطابق با جدول (۳)، به ازای نرخ آموزش ۰/۹۳، پارامتر نگهبان لایه نگاشت ۰/۹۸ بیشترین مقدار درستی تشخیص تخلیه جزئی به میزان

۷- فنیجه‌گیری

- در این مقاله از شبکه عصبی FAM و بیزین به عنوان ابزاری در جهت مکان‌یابی تخلیه جزئی در سیم پیچ ترانسفورماتور استفاده شده است. مزیت این شبکه نسبت به سایر شبکه‌های دیگر این خانواده از شبکه‌های عصبی در سرعت بالای یادگیری و دقت آن می‌باشد. علاوه بر این، خودکار بودن بهینه‌سازی پارامتر نگهبان لایه ورودی ها نیز از مزایای این شبکه می‌باشد. همچنین همان طور که نشان داده شد، پاسخ شبکه بیزین در حضور نویز پاسخ بهتری خواهد بود. در ابتدا مدل‌سازی تخلیه جزئی در سیم پیچ ترانسفورماتور به کمک مدل مشروط ارائه شد، سپس ویژگی‌های شبکه FAM و بیزین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ادامه با تغییر پارامترهای شبکه عصبی میزان دقت پیش‌بینی شبکه مورد بررسی قرار گرفت و بهترین حالت ممکن بدست آمد. همچنین این شبکه با در نظر گیری نویز در شکل موج حریان مورد آزمون قرار گرفت که نتایج بدست آمده مشاهده گردید که تشخیص مکان تخلیه جزئی به کمک شبکه‌های عصبی ذکر شده، از دقت بسیار بالایی برخوردار است.
- ## مراجع
- [1] Hamed Nafisi, Mehrdad Abedi, and Gevorg B. Gharehpetian, "Comparison of Bayesian and Fuzzy ARTmap Networks in Transformers PD Localization", International Review of Electrical Engineering, Vol. 6, No. 2, pp. 1051-105, 2011.
 - [2] Nafisi, H.; Davari, M.; Abedi, M.; Gharehpetian, G.B.; , "Using Fuzzy ARTmap neural network for determination of partial discharge location in power transformers", PowerTech, 2009 IEEE Bucharest, 2009.
 - [3] Okabe, S.; Ueta, G.; Wada, H., "Partial discharge signal propagation characteristics inside the winding of oil-immersed power transformer - using the three-winding transformer model in air", Dielectrics and Electrical Insulation, IEEE Transactions on , vol.18, no.6, pp.2024-2031, 2011.
 - [4] حامد نفیسی، امیرحسین آفاخانی، مهرداد عابدی، گنورگ قره‌پتیان، "کاربرد شبکه عصبی Fuzzy ARTmap برای مکان‌یابی تخلیه جزئی در ترانسفورماتورها" ، بیست و دومین کنفرانس بین‌المللی برق، آذرماه ۱۳۸۷، تهران، ایران.
 - [5] P. J. Moore, I. E. Portugues, and I. A. Glover, "Partial Discharge Investigation of a Power Transformer Using Wireless Wideband Radio-Frequency Measurements", IEEE Transaction on Power Delivery, Vol. 21, No. 1, January 2006.
 - [6] "IEEE Recommended Practice for Measurement of Power-Factor Tip-Up of Rotating Machinery Stator Coil Insulation", IEE No. 286.
 - [7] Findley D.A., Bearly R.G.A. and Louttit C.C. "Evaluation of the Internal Insulation of Generator CoilsBased on Power Factor Measurements", AIEE Transactions (Power Apparatus and Systems), Vol. 78, pp. 268-279, 1959.

- [26] Seung-Ik Jeon, Doo-Sung Shin, Do-Hong Yun, Key-Man Han, Min-Koo Han, “*A Study on the Partial Discharge Characteristics According to the Distribution Pattern of Voids within an Inslation*”, 5th International Conference on Conduction and Breakdown in Solid Dielectrics, pp. 398-402, 1995.
- [27] M. H. Nazemi, G.B. Gharehpetian, M. Shafiee, A.R. Allami, “*Transformation of Detailed Model Transformer Winding to Its Terminal Model*”, XIII-th International Symposium on High Voltage Engineering”, ISH 2003, Delft, Netherlands, August 2003.

Archive of SID